

บทคัดย่อ

โครงการจัดการทรัพยากรแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนลุ่มน้ำปะเหลียน จังหวัดตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย เพื่อขับเคลื่อนสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยรับใช้สังคม ผลการดำเนินงานพบว่า การจัดการระยะต้นน้ำของการบริหารจัดการงานวิจัยเป็นการวิเคราะห์สภาพปัญหาและพัฒนาโจทย์วิจัยให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ขณะที่การจัดการระยะกลางน้ำเป็นการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพนักวิจัย และการจัดการระยะปลายน้ำ เป็นกระบวนการควบคุมคุณภาพงานวิจัยและการนำผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ โดยมีเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการบริหารจัดการงานวิจัย เช่น การวิเคราะห์เหตุผลสัมพันธ์ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า และการประเมินผลลัพธ์ผลกระทบ นอกจากนี้ยังมีระบบหนุนเสริมกระบวนการบริหารจัดการ เช่น ระบบพี่เลี้ยง และระบบการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ระบบการติดตามและรายงานความก้าวหน้า เป็นต้น นอกจากนี้การตั้งหน่วยวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่เป็นหน่วยประสานงานกลางระหว่างภาคีต่าง ๆ รวมทั้งมี co-working space เพื่อเชื่อมต่อนักวิจัยกับผู้ใช้ประโยชน์มีการปรับระบบบริหารจัดการ เช่น ระเบียบ ข้อบังคับที่เอื้อต่อการทำงาน มีการจัดเวทีชี้แจงกรอบแต่ละประเด็นในแต่ละพื้นที่ให้นักวิจัยมีความเข้าใจ และเป้าหมายเพื่อให้สามารถเขียนข้อเสนอโครงการที่ตรงเป้าหมาย และมีการจัดเวทีติดตามความก้าวหน้าปรับเปลี่ยนรูปแบบโดยรอบ 3 เดือน 9 เดือนแบบภายใน แต่รอบ 6 เดือน และ 12 เดือน การจัดเวทีแบบเป็นทางการ

ผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้ระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย ในปี พ.ศ. 2561 พบว่า โครงการจัดการทรัพยากรแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนลุ่มน้ำปะเหลียน จังหวัดตรัง ระยะที่ 2 ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่รวม 5 ล้านบาท จำนวน 11 โครงการ และเป็นการดำเนินงานวิจัยภายใต้ 2 กรอบวิจัย คือ กรอบการวิจัยที่ 1 สนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรแบบมีส่วนร่วม และกรอบการวิจัยที่ 2 การยกระดับเศรษฐกิจของชุมชนลุ่มน้ำปะเหลียน ปัจจุบันโครงการวิจัยทั้ง 11 โครงการได้ดำเนินโครงการแล้วเสร็จ ตามแผนงานวิจัย และมีการนำผลการวิจัยมาถ่ายทอดให้แก่ชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำปะเหลียน เกิดการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากการที่กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิจัยร่วมกับชุมชนทำให้เกิดความตระหนักเห็นคุณค่าของทรัพยากรในท้องถิ่น กระตุ้นพลังชุมชนในการขับเคลื่อนและพัฒนาพื้นที่ตามความมุ่งหวังของคนในชุมชน ซึ่งมีผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่ จำนวน 13 บทความ การยื่นจดอนุสิทธิบัตร จำนวน 4 เรื่อง นักวิจัยเชิงพื้นที่รวมทั้งหมด 68 คน จาก 10 คณะ ใน 3 พื้นที่ของมหาวิทยาลัย ได้แก่ จังหวัดสงขลา ตรัง และ นครศรีธรรมราช นอกจากนี้ระบบและกลไกการบริหารจัดการสามารถเพิ่มทักษะให้กับนักวิจัย ให้มีการพัฒนางานวิจัยต่อยอดเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่สำหรับการเป็นมหาวิทยาลัยรับใช้สังคม

คำสำคัญ: ระบบและกลไก การบริหารงานวิจัย การวิจัยเชิงพื้นที่ กระบวนการมีส่วนร่วม

Abstract

The participatory resource management project for the participatory resources management for quality of life improvement on palian basin community, trang province. aimed to developing the research management system and mechanism of Rajamangala University of Technology Srivijaya in order to engagement university. The results show that the upstream management is to analyze and develop research problems with the community needs. While mid-stream management is a support and researchers' competency development, and downstream management is the quality control and research utilization. The important management tools such as logical frame analysis, Stakeholder analysis, Value chain and impact assessment. There is a support system to the management process such as a mentor system and the competency development of researchers, etc. In addition, the establishment of a spatial research and development unit is the central coordination unit between various parties, including co-working spaces to connect researchers and users, and to adjust management systems such as regulations that are conducive to work. There is a forum to clarify each issue in each area for researchers to understand. And goals in order to be able to write project proposals that are targeted and there is a stage to monitor progress, change the format by 3 months, 9 months, internal, but 6 months and 12 months, Formal stage arrangement.

The results of driving operations under the research management system and mechanism in 2018 found that the participatory resources management for quality of life improvement on palian basin community, trang province phase 2 received research grant for spatial development, totaling 5 million baht, in 11 projects, and was a research operation under 2 research frameworks: research framework 1: supporting participatory resource management and research framework 2: raising the economic level of the Palian River Community. Currently, all 11 research projects have been completed according to the research plan and the research results have been transferred to communities in the Palian River area. The research results will be utilized to continuously improve the quality of life and the livelihood of the people in the community. This is a result of the process of participating in research with the community, raising awareness of the value of local resources, stimulating community power to drive and develop the area according to the needs of the people in the community. Publication 13 articles, 4 patent submissions, 68 researchers from 10 faculties in 3 areas of the university such as Songkhla, Trang and Nakhon Si Thammarat. In addition, systems and management mechanisms increase skills for researchers being a university engagement

Keywords: System and Mechanism, Research Management, Area-based Collaborative Research, Participation Process